

METRYCZKA: Temat: Rozwój gospodarczy, innowacje i partnerstwo, Zakres: Grupa A: Przygotowanie młodych ludzi i uczących się do rynku pracy poprzez zmniejszanie luki pomiędzy szkołami a rynkiem pracy. Eksperci i prowadzący: Michael Raaflaub (Szwajcaria) oraz Szymon Więśław i Janusz Szewczuk (Polska), Data: 22.10.2025

Miasta szukają rąk do pracy

Warsztaty poświęcone rozwojowi lokalnych rynków pracy i systemów kształcenia zawodowego zgromadziły przedstawicieli polskich miast, ekspertów szwajcarskich oraz doradców Związku Miast Polskich. Celem spotkania była diagnoza kluczowych wyzwań oraz identyfikacja praktycznych rozwiązań wdrażanych zarówno w Polsce, jak i w Szwajcarii. Warsztaty składały się z dwóch części: pracy małych grup tematycznych (infrastruktura, wsparcie kadry, wsparcie uczniów, współpraca z przedsiębiorcami) oraz dyskusji plenarnej z udziałem ekspertów szwajcarskich i polskich. Warsztaty zostały poprzedzone dwiema prezentacjami wprowadzającymi. Pierwszą w wykonaniu eksperta szwajcarskiego na temat kluczowych wyzwań rynków pracy w Szwajcarii. Drugie wprowadzenie przedstawili eksperci ZMP na temat sytuacji na rynkach pracy polskich miast uczestniczących w programie

Kluczowe wyzwania rynku pracy w Szwajcarii – kontekst porównawczy

Szwajcaria doświadcza systematycznego pogłębiania się niedoboru pracowników. Pracodawcy reagują na ten problem poprzez poszukiwanie imigrantów zainteresowanych osiedleniem i podjęciem pracy oraz poprzez modernizację technologii i organizacji produkcji, m.in. aby otworzyć stanowiska dla kobiet w dotychczas męskich zawodach. Pomimo niższych wskaźników bezrobocia w regionach o silnym szkolnictwie zawodowym, młodzież nadal preferuje ścieżki ogólnokształcące. Zawody o wysokim popycie nie budzą zainteresowania młodych ludzi. Konieczne jest ich promowanie w sposób atrakcyjny i dopasowany do współczesnych form komunikacji. Rodzice pozostają kluczowym czynnikiem decyzyjnym w wyborze ścieżki edukacyjnej dziecka. Szwajcarskie doświadczenia wskazują na rosnącą rolę: mediów społecznościowych,

- platform streamingowych,
- bezpośrednich spotkań uczniów i rodziców z pracodawcami.

Słabość tradycyjnego doradztwa zawodowego

Obecne 2–3 godziny doradztwa tygodniowo w VIII klasie szkoły podstawowej w Szwajcarii są uznawane za niewystarczające. Eksperti wskazują na potrzebę rozpoczęcia doradztwa na wcześniejszych etapach edukacji.

Kluczowe wyzwania zgłaszane przez polskie miasta

Problemy zgłoszone przez uczestniczące miasta

- **Ostrołęka:** silny popyt na pracowników, konieczność przyciągania siły roboczej; nadpopularność klas mundurowych motywowana wysokim wynagrodzeniem i szybką emeryturą.
- **Słupsk:** potrzeba wzmocnienia współpracy szkół ze środowiskiem przedsiębiorców w celu integracji nauki zawodu i praktyki.

- **Włocławek:** potrzeba podnoszenia kwalifikacji doradców i nauczycieli, aby powiązać edukację uczniów z lokalnym rynkiem pracy.
- **Gniezno:** rosnąca rola doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych; pracodawcy preferują absolwentów branżowych szkół I stopnia.
- **Dębica:** wysoka jakość techników przy jednoczesnym starzeniu się kadry nauczycielskiej; niedobór młodych specjalistów.
- **Starachowice:** rozwój współpracy z przedsiębiorstwami (np. MAN), tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości; inspiracje płynące z praktyk szwajcarskich.
- **Chodzież:** odpływ młodzieży do większych ośrodków (Poznań), braki kadrowe w szkołach zawodowych, niedoskonałe doradztwo prowadzące do błędnych decyzji edukacyjnych.ue)
- **Sandomierz:** reorganizacja linii produkcyjnych w hucie szkła w celu umożliwienia zatrudnienia kobiet.
- **Świętochłowice:** młodzież kieruje się przede wszystkim możliwością szybkiego zarobku, często za granicą.
- **Hrubieszów:** wpływ wojny tuż za granicą na funkcjonowanie lokalnego rynku pracy.

Wspólne kierunki działań – obszary zgodności polsko-szwajcarskiej

Analiza dyskusji wskazuje na szereg wspólnych problemów i rekomendacji. Zarówno polskie, jak i szwajcarskie doświadczenia potwierdzają znaczenie wczesnego kontaktu uczniów z różnymi zawodami oraz z lokalnymi firmami. Tak zwany model dualny obecny w Szwajcarii może służyć jako punkt odniesienia dla polskich systemów lokalnych. Podnoszenie atrakcyjności zawodów technicznych wymaga intensywnej komunikacji, narzędzi marketingowych oraz bezpośredniego udziału przedsiębiorców. Przykład Sandomierza pokazuje, że technologiczne unowocześnianie stanowisk może zwiększać dostępność zawodów i wspierać równość płci.

Rekomendacje i propozycje działań pilotażowych

W podsumowaniu warsztatów uczestnicy wskazali następujące potrzeby strategiczne. Miasta powinny regularnie dzielić się dobrymi praktykami i rozwiązaniami w ramach dedykowanego forum. Polskie i szwajcarskie miasta mogą wzajemnie wspierać się w zakresie najlepszych praktyk w obszarze rynku pracy i kształcenia zawodowego. Zarówno eksperci szwajcarscy, jak i doradcy branżowi ze Związku Miast Polskich powinni prowadzić dalsze, pogłębione działania.

Dodatkowo szwajcarski ekspert zaproponował zrealizowanie wizyt w jednej lub dwóch klasach jako pilotażowego działania. Projekt obejmowałby: zajęcia dla uczniów i rodziców, prezentację atrakcyjnych ścieżek kariery, ewaluację efektów, dokumentację wideo do publikacji w mediach społecznościowych.

Warsztaty ujawniły silne podobieństwa między wyzwaniami stojącymi przed polskimi i szwajcarskimi rynkami pracy. Rosnący deficyt siły roboczej, słabość doradztwa zawodowego, potrzeba zacieśnienia współpracy edukacji z biznesem oraz konieczność przyciągania młodzieży do zawodów technicznych to problemy wspólne i coraz bardziej pilne.

Spotkanie w Warszawie miało dużą wartość merytoryczną dzięki intensywnemu zaangażowaniu ekspertów obu krajów oraz wysokiemu poziomowi organizacji. Stanowi ono solidną podstawę do dalszych działań i współpracy transnarodowej w obszarze rozwoju lokalnych rynków pracy i systemu kształcenia zawodowego.